

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Konstruktivna politika.

Prihodnje leto bo že preteklo deset let, odkar je ustanovljena Jugoslavija in čas je, da bi prišle tudi naše javne razmere že enkrat v red. Je že celo skrajni čas, da se to zgodi, ker moramo biti neusmiljeno pogaženi od drugih narodov, če bomo mi kot edini še naprej paradižali s trmoglavim strankarstvom in nebeško urejeno upravo. Že celo pa moramo to občutiti Slovenci, ker smo mi najdalje potisnjeni na zapad, ko najbolj čutimo, kako vedno težavnejša postaja konkurenca s sosedi, ker je razmerje med drugo urejenostjo in našo neurejenostjo vedno večje.

Skratka, pričeti moramo vsaj mi Slovenci s konstruktivno politiko in dati vsaj Beogradu vzgled, kako treba delati. Obenem pa bomo sebi s pametno konstruktivno politiko olajšali položaj in če nič drugega dosegli vsaj to, da ne bomo mislili, da smo zadeli v črno, če eden drugemu škodujemo.

Konstruktivna politika pa je politika, ki gleda v prvi vrsti na to, kako povečati produkcijo, kako povečati odjem trgovcu in obrtniku in kako olajšati industriji eksistenčne pogoje. Ti, ki spravljajo v deželo denar, so ustvaritelji blagostanja in kadar imajo ti denar, ga imajo vsi.

Zato je realna slovenska politika samo ona, ki dela politiko samo in v prvi vrsti zaradi gospodarskih krogov. Že celo velja to danes, ko je napredovala pavperizacija že do te meje, da nam bo še za desetletja vsak kulturni boj le naše gospodarstvo rušec luksuz.

Izkušnja pa uči, da ne bodo naše stranke nikdar vodile res gospodarske politike, če se prvi interesi za tako politiko ne bodo sami pobrigali, da dobe upliv na javno delo. Dokler se bodo naši merodajni gospodarski krogi zadovoljevali le z vlogo opazovalca, tudi ne morejo priti do pravega upliva. V političnem boju nevtralni nimajo besede, ker moč dobe le oni, ki so aktivni.

Ni pa sloja, ki je tako usposobljen za aktivnost v političnem boju ko naši gospodarski krogi. Na eni strani so materialno tako podkovani, da se jim ni treba ustrašiti nobenega boja. Na drugi strani pa razpolagajo s tako bogatimi življenjskimi in strokovnimi izkušnjami, da bi bil greh proti narodu, če bi kdo hotel preslišati njih nasvete. In kar je glavno, nimajo gospodarski krogi nobenih postranskih namenov. Njim ni treba pehati se za mandati, njim ni treba iskati naslovov in časti, ker ima vsak od njih osebno že dovolj močno pozicijo. Njim gre in more iti le za stvar, kako zboljšati razmere, da bo naraslo blagostanje.

Ker pa ti krogi naravno gledajo le na stvar, zato morejo voditi le konstruktivno politiko. In to tudi še iz drugega vzroka, ker morejo edino oni umiliti naš strankarski boj. Da so trgovske pogodbe z drugimi državami dobre, je interesiran klerikalec ravno tako ko liberalci, da ne gre preveč denarja iz Slovenije, da je uprava dobra, da je konec zapravljanju državnega imetja, da napreduje naše gospodarstvo, na vseh teh stvareh imajo klerikalci ko liberalci enak interes. Zaradi tega morajo ustvariti gospodarski krogi platformo, ki bo nujno omilila strankarski boj, ker bo pri vsaki priliki kazala na skupen interes.

In tega moramo imeti vedno pred očmi in potem bo konstruktivna politika prišla skoraj sama od sebe. To, kar nas družijo, treba poudarjati, ne pa pri vsaki priliki in nepriliki iskati samo priliko razdora, kar je menda danes edini cilj oficijelne strankarske politike.

Ni mogoča konstruktivna politika brez aktivnega dela gospodarskih krogov, ker

Konferenca med Davidovičem in Marinkovičem.

Beograd, 27. dec. Včeraj dopoldne od 11. do 12. je bila v predsedstvu Demokratskega kluba konferenca med Ljubo Davidovičem in dr. Vojo Marinkovičem. Na tej konferenci se je razpravljalo, kakor trde, o čisto strankarskih stvareh, posebno o kongresu Demokratske stranke, ki naj bi se vršil sredi januarja prihod. Ljuba Davidović je obvestil Marinkoviča o brzojavki, ki jo je dobil iz Štipe in ki javlja o pretepu kmetov.

Po konferenci niti Davidović niti Marinković nista hotela dati novinarjem nobenih izjav o konferenci. Novinarji so opozorili oba demokratska voditelja na glasove, ki se širijo o bližnji spremembi v vladi, nakar je Marinković izjavil: »Kakšne spremembe pa naj bi nastopile sedaj?«

Po pravoslavnih praznikih se snide glavni odbor Demokratske stranke, da reši strankarska vprašanja, ki se bodo obravnavala na kongresu stranke.

Pri Davidoviću je bil tudi demokratski minister Miović. Davidović je obvestil Miovića o brzojavki iz Štipe, v ka-

teri mu javljajo, da so se v selu Vinici kmetje med seboj stepili. Izgleda, da je bil vzrok pretepu strankarski boj in da so radikalni napadli demokrate. Davidović je zahteval od Miovića, da v tej stvari posreduje pri notranjem ministru, ki naj izvede natančno preiskavo.

Včeraj dopoldne sta se sestala k posvetovanju tudi vodja zemljoradniške stranke Joca Jovanović in Ljuba Davidović. Z Joco Jovanovićem sta bila tudi predsednik banjaškega oblastnega odbora Gjorgje Vranješević in član odbora Trifko Danilović. Ta dva sta opisala Davidoviću stanje banjaške oblasti. Posredovala sta tudi zaradi proračuna, ki je bil v tej oblasti sprejet. Ta proračun je naletel sedaj na težave pri finančnem ministrstvu. Odposlanca banjaške oblasti sta prosila Davidovića, naj posreduje, da bo finančni minister proračun tako odobril, kakor ga je oblastna skupščina sprejela: Davidović je odvrnil, da bo kot poslanec banjaškega okraja vse storil, da se ustreže željam oblastne skupščine.

V Sremu povodenj

SAVA ŽE PRESTOPILA BREGOVE.

Sremska Mitrovica, 27. dec. Zaradi nagle izpremembe temperature se je začel tajati sneg. Reke zaradi tega naraščajo posebno Kolpa in Trina. Zdaj gre povrh še dež. Zato je začela tudi Sava kaj naglo naraščati in je na mnogih krajih že stopila čez bregove. Zadnjih 36 ur se je Sava dvignila za 176 cm in je vsako uro povprečno 12 cm višja. Voda naglo dere in nosi s seboj drevje in razne lesene stvari. Sava je na srbski strani predrla nasipe, na sremski strani pa je pri selu

Rovinje stopila iz struge in poplavlila velik kompleks zemljišč. Ljudskih žrtev dosedaj ni bilo. Sava je tudi na sremski strani kredrla na raznih krajih nasipe. Do katastrofe pa ni še prišlo. Če pa bo Sava še naprej rasla, se sme pričakovati, da pride danes do katastrofe.

Promet z Mačvo je popolnoma prekinjen. Vzlic naporom se ni posrečilo, napraviti pontonski most do sremske obale.

DR. MARKOVIĆ SE NI ZAKLJUČIL NOBENEGA POSOJILA.

Paris, 27. dec. Finančni minister dr. Bogdan Marković, ki se zdravi v Nizzi, vodi z raznimi bančnimi skupinami pogajanja za najetje posojila. Posojilo še ni sklenjeno, dr. Bogdan Marković pa ima pooblastilo, da ga sklene.

NAPREDOVANJE VEL. ŽUPANOV IN SREZKIH POGLAVARJEV.

Beograd, 27. dec. Te dni govore, da bo vlada spremenila člen 2 zakona o občini upravi tako, da bo velikim županom in sreskim poglavarjem omogočeno boljše napredovanje. Veliki župani naj bi v bodoče lahko napredovali do 1. skupine I. kategorij, tako da bi tudi bivši ministri lahko postali veliki župani. Tudi sreskim poglavarjem se bo omogočilo višje napredovanje. Tisti, ki bodo služili v južnih krajih, bodo že po dveh letih postali stalni.

ESEDESARJI PROSLAVLJAJO SKUPNO Z RADIČEVCI GOD ST. RADIĆA.

Split, 27. dec. Glede na god Štefana Radića je imela organizacija HSS sestanek, ki so se ga udeležili tudi samostojni demokratje. Tako radičevci kot samostojni demokratje so imeli več govorov o osebnosti Štefana Radića.

SPAHO SE VRNIL V BEOGRAD.

Sarajevo, 27. dec. Sinoči je odpotoval v Beograd trgovinski minister dr. Mehmed Spaho v spremstvu nekaterih poslancev JMO.

ti so najvažnejši element produktivnega dela, na katerem sloni vsako zdravo politično delo. In ta element mora priti do besede tudi med Slovenci.

PRVI DVE NAŠI PODMORNICI DO SPETA SREDI JANUARJA V KOTOR.

Beograd, 27. dec. Sredi meseca januarja prideta v Boko Kotorsko naši prvi dve podmornici, ki sta naročeni na Angleškem. Posadka za ti dve podmornici je že odšla na Angleško.

PROTEST ZAGREBSKE OBLASTI.

Beograd, 27. dec. Zagrebska oblastna skupščina je poslala finančnemu ministru utemeljeno vlogo, s katero protestira proti novi uredbi o prenosu poslov na samouprave, ker je ta uredba v nasprotju z intencijami ustave in zakona o oblastnih samoupravah, ko daje posameznim ministrom pravico direktnega nadzora nad delom samouprav.

NOVI RAZPORED URADNIŠTVA V NOTRANJEM MINISTRSTVU GOTOV.

Beograd, 27. dec. V notranjem ministrstvu je že dovršen razpored policijskega uradništva. Vukičević misli, da bo ta razpored zadovoljil tudi demokrate, ker je bil stari razpored revidiran po željah demokratskega kluba.

ODLOČEN BELGIJSKI DEMANTI O ZAROKI BELGIJSKE PRINCESE Z IT. PRESTOLONASLEDNIKOM.

Bruselj 27. dec. »Etoile Belge« odločno dementira vse vesti o zaroki princezinje Marije z italijanskim prestolonaslednikom.

NA POLJSKEM ODKRITA VELIKA KOMUNISTIČNA ZAROTA.

Paris, 27. dec. Iz Varšave javljajo, da so na Poljskem odkrili veliko komunistično organizacijo, ki je imela tajno tiskarno. Zaplenjeno je bilo več ton komunističnih brošur.

Sazonov umrl.

Paris, 27. dec. Iz Nizze javljajo, da je nenadoma umrl bivši zunanji minister carske Rusije Sazonov.

Sazonov se je rodil 27. julija 1860 v kazanski guberniji. Posvetil se je diplomatski službi in postal leta 1910 kot naslednik Izvolskega ruski zunanji minister. Na tem mestu je ostal šest let. Po boljševiški revoluciji je zbežal v Nemčijo, kasneje pa se je nastanil v Franciji. Veliko ulogo je igral pred vojno na Balkanu. V svoji politiki pa ni imel najuspešnejše roke. To smo občutili tudi mi Slovenci, ko je v nasprotju z gen. Aleksejevim podpisal Londonski pakt.

BOMBEN ATENTAT V BUENOS AIRESU.

Newyork, 27. dec. V Buenos Airesu so neznani zločinci vrgli bombo v ameriško banko. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, okrog 20 pa jih je bilo ranjenih.

ŠVICA NE DOVOLI RUSKIM KOMUNISTOM VSTOPA NA ŠVICARSKO OZEMLJE.

Bern, 27. dec. Zvezni svet je prepoval, da bi posamezni Rusi prihajali v Švico kot službeni ali neslužbeni opazovalci in da bi tam osnavljali službeno lake urade. Samo novinarjem je dovoljeno, da opravljajo v Švici svojo službo.

RAZPRAVA PROTI ŠTEPIČU SE NADALJUJE.

Beograd, 27. dec. Včeraj se je vršila zopet kazenska razprava proti Simi Štepiću, ki ga toži državni pravdnik zaradi poneverbe 1.682.000 Din. Razprava včeraj še ni bila končana in se bo nadaljevala danes.

IZVOZ BANATSKEGA VINA NA ČEHOSLOVAŠKO.

Beograd, 27. dec. Poljedelski minister je izdal odločbo, s katero se en del kontingenta vina iz osiješke oblasti, ki je določen za izvoz na Češko, prenaša na vršaško oblast. Zgodilo se je to zato, ker se je v osiješki oblasti letos pridelalo manj vina, kakor se je pričakovalo. Trgovinska zbornica v Osijeku je od poljedelskega ministra zahtevala, da se kontingent Osiješke oblasti v višini 16.000 hektolitrov rezervira za prihodnje leto.

Sportne vesti.

Zagreb, 27. dec. Včeraj je bila nogometna tekma med »Concordio« in »Victorio«, ki se je končala s 3:2 v korist »Concordie«. Tekma »Haška« : »Gradjanski« se je končala s 3:2 v korist »Haška«.

VICTORIA V BARCELONI PORAZENA.

Barcelona, 27. dec. Praška »Victoria« — Žižkov« je odigrala nogometno tekmo z FC Barcelona. Tekma se je končala z rezultatom 5:2 v korist Barcelone.

DUNAJČANI V MARSEILLE-U PORAZENI.

Marseille, 27. dec. Včerajšnja tekma med marseillskim Olimpic klubom in dunajskim Semmeringom se je končala s 5:1 v korist Francije.

DUNAJSKJE TEKME.

Dunaj, 27. dec. Včeraj se je vršila tu nogometna tekma med teamom A in teamom B. Team A so tvorili FAC, Hakoah in BAC, team B pa Wacker in Austria. Tekma se je končala s 5:4 v korist teama B.

Dalje se je odigrala tekma med teamom A, ki so ga tvorili Vienna, AWAC in Sportklub in med teamom B, ki so ga tvorili Slovan in Herta. Rezultat tekme je bil 6:3 v korist teama B.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Božičnice voditeljev SDS.

Za svojo božično številko, torej na praznik mira, sta prinesla naša »vodilna« dnevnika članke, polne sovraštva in mržnje proti sedanji vladi. Kolikor je umevna ta mržnja z njihovega stališča, saj gredo dogodki in se razvijajo mimo njih, kakor da so oni za te dogodke zrak in kolikor odseva iz te mržnje gola onemogla jeza, vendar je potrebna refleksija na one napade. Zlasti še, ker so jim temeljni znak napačne premise in neresnične podmene.

Hegemonija! Ni prav razvidno iz član-pogledal naslov lista in dvakrat pogledal podpis pod člankom. Resnično, v »Jutru« je napisan članek, podpisan pa je sam veliki mojster dr. Gregor Zerjav.

Popolnoma ista poza, kakor takrat, ko je bila Jadranska banka odpovedala svojo dragoplačano ljubezen slovenskim »demokratom« in je bil z njeno pomočjo izšel »Narodni Dnevnik« prve izdaje. Oj te banke — je bil tedanji iz dna užaljene duše prišedši vzdihljaj ga. dr. Zerjava.

Hege monija! Ni prav razvidno iz članka, je li mišljena hegemonija naroda srbskega, prav — da se izrazim v jugoslovanski — srbskega plemena nad Hrvati in Slovenci, ali hegemonija »Srbijancev« nad »prečani«, ali hegemonija Beograda, ali celo samo hegemonija sedanje vladne koalicije nad onemogo opozicijo. Mislim, da zadene-mo prav v črno, ako rečemo, da se je razlil žolč prav zavoljo to poslednje hegemonije.

Ako pa je mišljena ena izmed onih drugih hegemonij, pa bodi povedano: če je kaj hegemonije in kolikor je je, so jo bili zane-sli tja doli sami prečani. Kakor so nas ob prevratu odločujoči politični činitelji prezen-tirali Beogradu, tako nas je Beograd vzpre-jel. Svobodna volja nas je združila s Hrvati in Srbi v enoto. Ako je ta svobodna volja ponudila Beogradu oni pretirani centrali-zem, kar danes imenujete hegemonijo in je v njo tudi istoveten in kar ste markirali in ves čas do poslednjega časa zagovarjali z gesli »unitarizem« in »edinstvo«, čemu bi se Beograd branil te velikodušne ponudbe. Srbi so mnogo preveč širokogrudni, politiki ši-rokega pogleda in preizkušeni državniki, da bi komurkoli delali silo in da bi na silo gradili svojo državno politiko. Svobodni vo-lji pa seveda ne stavijo nobenih »granic«. Prostovoljni prispevki in preplačila se hva-ležno sprejemajo.

Ob prevratu bi bila kraljevina Srbija ra-de volje vzprejela kakršnokoli obliko vladavine, katera bi se jej bila nudila od pristo-pajočih narodov. Razen seveda republiki še bolj bi pristala na kakršnokoli prak-tični predlog glede notranje ureditve drža-ve. Sam Nikola Pašić, ki so ga razvpili za nekakšnega velesrba, je izjavil, da je pri-pravljen vzprejeti tudi federativni državni lik.

Danes seveda je Beograd beatus possidens. Danes se brani z vsemi štirimi, da bi si pu-stil odvzeti poštenim potom in z obojestrani-pogodbo pridobljena prava. In če bi bili tam dohiti tako ozkosrčni in tako malo pre-žeti državne misli, kakor imamo tako žive primere v Sloveniji, bi krčevito branili svo-je posestno stanje, pa makar na račun edin-stva. Beograd naj bi jej pomagal pobijati gradu so izpregledali, da je od prečanskih politikov njim ponudeni način vladanja in uprave pogrešen, da ni sposoben voditi do potrebne notranje konsolidacije, da je ta način najpripravnější, da pospešuje plemen-sko mržnjo in plemenski razdor. Izprevideli so, da je bila svoječasnna ponudba stavljena zgolj iz samopašnih polit. nagibov, da bi se izvesti stranki v prečanskih krajih poveri-la hegemonija nad večino prečanskega ljud-stva. Beograd naj bi jej pomagal pobijati

Cerkveni boj v Angliji.

Pred kratkim je zbudila veliko zanimanje vest, da je angleška zbornica z veliko ve-čino odklonila od škofov anglikanske cerkve predloženi molitvenik. Kakor piše Lloyd Ge-orge je bila seja, na kateri se je razpravlja-lo v zbornici, tako napeta, kakor že stoletja ne. Novi molitvenik je razbil vse stranke in razdelil vso zbornico v dva dela. Lordi in upe- »[...]

Angleška špijonaža.

Dogovorjeni manever

med admiraliteto in Intelligence Service-om je hotel priznati par nemških ladjam, ki so bežale v pristan Kel in pridobiti na drugi strani silne vrelce dohodkov, da bi ostal pro-račun lahko nedotaknjen. S to potezo je bil v rokah Intelligence Service-a eden glavnih živcev za vojno: gore zlata.

Ce je bil lord Balfour obtoževan, da je ve-doma podpiral to finančno akcijo, je ukazal takojšno preiskavo, ki je razkrila te podrobnosti in pa vpliv Intelligence Service-a tudi na admiraliteto, ki je v tem slučaju brez pri-držkov podpirala ta finančni načrt, dasi je bila nevarnost velika, da omake zaupanje v Anglijo. To je bila ena največjih vojnih afer, ki je sploh prišla v javnost in ki je bila in-terpelirana in pojasnjavana v obeh angleških zbornicah.

Viceadmiral Consett je prvi branil admira-la Jellicoe-a in opozoril na to, da bi Anglija dne 8. maja uničila nemško brodogrje, če bi bil poveljnik takratnega brodogrja pravilno informiran od admiralitete, ne pa naravnost odvrnjen a poti. Nemško brodogrje bi bilo sicer uničeno, toda izgubljenih bi bilo štiri-inašdeset milijonov dolarjev!...

Kalvarija gospoda Chevreauja. — Kako je postal agent Intelligence Servicea.

V francoskih dnevnikih se je dne 4. in 5. maja pojavila sledeča vest:

Francoski državljani, profesor dr. Julien Chevreau je umrl 8. t. m. v Asnièresu pri Parizu, 47 let star. Umrl je od žalosti in

fantom nekega klerikalizma, ko sama v to ni imela niti idejne sile, niti moralne moči. In baš danes ob krmilu stoječa vlada je prva storila prvi odločni korak v smeri de-montiranja centralizma. S tem geslom je šla tudi v volilni boj za narodno skupščino. Živ dokaz temu so naše oblastne skupščine, ki avtomatično in via facti v našo javno upravo uvajajo princip široke samouprave — s po-motjo Beograda. Sedanja vlada se je prva lotila problema izenačenja davkov, problema enakopravnosti sploh. Res, da čez noč ne more priti popolni preobrat. Pregloboko so se zarasle korenine centralizma. Toda led je prebit.

Sedanji vladni koaliciji štirih, na demo-kratskih načelih zgrajenih strank, insinuirati hegemonistične misli, je ne samo krivično, ampak docela deplacirano. Še nobena vlada ni pokazala toliko duha zdravega napredka, kakor sedanja. Vsak odpor proti njenemu stremljenju pomenja živo reakcijo. Kolikor je še napak, izvirajo iz preteklosti, iz onih časov, ko so leaderji sedanje seljaško - de-mokratske koalicije sedeli v malodane vseh dosedanjih vladah in imeli v njih odločujo-čo besedo, pa so mirno ne samo trpeli, am-pak sami pospeševali i hegemonijo i — par-tizanstvo.

Da, s partizanstvom je prav ista stvar. In s partizanstvom v intimnih odnošajih živečo korupcijo. Partizanstvo je bilo vrhovno poli-tično načelo stranke, ki si je po krivici na-dela firmo svobodomiselnosti, naprednosti in de-mokratske stranke. V znamenju svobodomi-selnosti so do krvi bičali polit. nasprotnika, v njenem znamenju spočeli »obznanje«, ustvarjali komunizem, separatizem in druge izme, v znamenju naprednosti so preganjali uradništvo, učiteljsko, študentsko, v znamenju demokracije potvarjali volitve in njihove re-zultate. Tako črne reakcije ne pomni sloven-ska politična zgodovina.

Danes je gospoda v opoziciji in grmi pro-ti — partizanstvu. Očelje zatajujejo svoje lastne otroke. Ali pa so se spokorili? Kdo bi to verjel? Volk menja dlako, ne pa svojo naravo. Le spustimo jih zopet z verige do oblasti, pa boste videli, kaj nas zopet ča-ka. Prav nič prikrita grožnja nji-ovih glasil-ne pušča nobenega dvoma o tem.

Prav sedanja vlada je ob volitvah za na-rodno skupščino proglasila devizo, da gre njen boj proti partizanstvu, pod katerim je vzdihovala bivša narodna skuščina, proti korupciji in za depolitizacijo uradni-štva. Vzlic temu so jo proglasili za reak-cionarno. Da, bila je reakcija, toda zdrava reakcija na dosedanje neznosne razmere, re-akcija v znamenju napredka in demokracije. Baš Narodna radikalna stranka je prva pri-čela s čiščenjem v lastnih vrstah. Je-li so druge stranke pokazale toliko moralne sile in moralnega napredka, kakor »reakcionar-na« NRS? Zlasti ob času, ko so bile na vladi in dovolj močne, da bi bile započele borbo.

Tudi partizanstva in korupcije, tega glo-boko vkoreninjenega zla, ni mogoče iztrebiti preko noči. Premnogo parazitov se je za-jedlo v državni organizem. Toda začetki so tu in prvi vidni uspehi tudi. Baš sedanja vlad-na koalicija daje najboljše garancije, da bo izvedla nad vse težavno borbo do kraja. Se-ljaško - demokratska koalicija — ta najno-vejši sezonski šlager — reklamira to nalogo, za se. To vzlic svoji preteklosti, vzlic temu, da je že bila imela priliko pokazati svoje vrline. Ich hör die Botschaft wohl, allein mir fehlt der Glaube — bodi prizanesljivi odgovor na božične jeremiade naših strum-nih opozicijonalcov. In ker je res tako, naj-lepo ostanemo v opoziciji. Je relativno še naj-manjše zlo za državo.

proti drugemu kakor socialistični poslanci. Edino liberalci so še nekako ohranili enot-nost, dasi so tudi nekateri liberalci glasova-li za predlog škofov. Komaj je končal svoj govor v obrambo novega molitvenika prvi lord admiralitete, ko je že vstal notranji mi-nister, da govori proti molitveniku. In ko je nato govoril ministrski predsednik Bal-win za molitvenik, mu je ugovarjal kronski

bede kot žrtev angleškega sovraštva, ker ga je nek agent angleške Intelligence Service v Perziji obsodil na smrt s tem, da mu je vzel čast, premoženje in ime.

Gotovo je mnogo ljudi prebralo to vest in zmignilo z ramami, mnogo pa najbrže ni verjelo njeni možnosti. Da bi ta slučaj do-kumentiral delo Intelligence Service, poda-jamo tu na temelju vseh prilog in z navedbo vseh v tem slučaju udeleženi oseb ves opis te rafinirane odstranitve moža, ki je zagrešil v svojem življenju eno samo veliko pomoto: dal se je zvabiti v službo Intelligen-ce Servicea.

Julien Chevreau je bil rojen 5. avgusta 1878 leta v Saint Mars la Brière, v sarih-skem okraju. Njegovi starši, priprosti kaj-žerji, so vzgajali svojega sina preko svojih razmer in ga z največjimi težavami podpi-rali pri študiju. Njegovi začetki so bili na las podobni začetkom vseh revnih intelek-tualcev. Starši so se odrekli marsikomu za-radi svojega sina in ta je res marljivo stu-diral. Leta 1900 je dosegel vse univerzitetne časti in ker ni bilo pripravil mest v Parizu in na Francoskem in ker je poleg tega dobil ponudbe iz tujine, poučuje 1. 1901 kot pro-fesor kraljevske univerze v Haagu francosko in, kmalu potem dobi ponudbo iz Hannovera in 1. 1905 oddide v Rusijo, kjer je bil takoj imenovan za profesorja na carskem liceju v Moskvi. Časti in naslovi prično deževati nanj. S časom postane ne samo slušatelj am-pak tudi profesor na šoli vzhodnih jezikov in doseže častni doktorat moskovske univer-ze, s katerim postane tudi profesor.

advokat, ki je bil od nje imenovan in če-gar nadaljnja kariera je od Baldwin odvis-na. Lordi so ploskali socialističnim poslan-cem, ti pa lordom, tako v živo je zadelo verašanje novega molitvenika in tako zelo je razdelilo vso zbornico.

In kaj je bilo temu vzrok? Lloyd George definira spor približno tako-le: Po svojem bistvu je anglikanska cerkev vendarle pro-tes-tantovska in se zato razlikuje od katoli-ške v glavnem v dveh vprašanjih: Prvič v vprašanju glede avtoritete duhovništva in pa-peža in drugič glede transsubstancije (spre-membe kruha in vina pri obhajilu v telo in kri Jezusa). Novi molitvenik pa zadeva dru-go verašanje in se približuje katoliškemu nazoru. Kakor rečeno, novi molitvenik so izdelali anglikanski škofje in večina angli-kanski duhovnikov je istega mnenja, ker bi pridobili na ugledu, če bi postali posred-niki misterija, ne pa samo simbola.

V tem pa je vzrok, da so ravno laični krogi tako vehementno nastopili proti no-ve-mu molitveniku. Oni se boje, da bi moč duhovnikov narasla in da bi se polagoma vrnila stari čast.

Debata v spodnji zbornici je pokazala, da je angleško ljudstvo za reformacijo danes prav tako odločno kot nekdaj. V tem oziru niso stoletja prav nič izpremenila angleško ljudstvo. Pač pa so ga izpremenila v drugem oziru. Včasih so se na Angleškem katoliki in protestanti krvavo pobijali in eden dru-gega neusmileno mučili, pri zadnji debati v parlamentu pa so vsi govorili o veri na-sprotnika z največjim spoštovanjem in vsak se je trudil, da ne bi žalil verska čustva svojega nasprotnika. Debata je bila zato na višini, kakor že desetletja ne in čeprav je vsakdo branil svoje stališče z vsem tem-pe-ramentom in strastno, vendar ni prišlo do nobenega incidenta.

Zdi se nam, da je v tem oziru tudi pot do rešitve narodnostnih sporov. Naj ostane vsak narod pri svojem, naj vsakdo brani svoje stališče in spoštuje nasprotno in boji zaradi nacionalnih vprašanj bodo ostali prav tako odveč, kakor so danes verski.

Pripomniti bi še, da so bili protestanti nad veliko večino iznenadeni, ker je splošno ve-ljalo, da izgublja protestantizem v boju s katolicizmom tal na Angleškem. Debata v zbornici pa je dokazala, da je angleški na-rod še vedno protestantovski.

Politične vesti.

— Briand o francosko - italijanskem spo-razumu. V pogovoru z novinarjem Sauer-weinom je dejal Briand o francosko - ita-li-janskem sporazumu to-le: Med Francijo in Italijo je obstojala obžalovanja vredna na-petost, ki je bila povzročena v veliki meri od nesoglasij, nastalih od ujedlive in stru-pene polemike. Odkrit, od iskrenega pri-jateljstva inspiriran razgovor bo ta oblak razpršil. Zadnje Mussolinijeve izjave ka-žejo, da so danes pripravljena tla za spo-razum o vseh diferencah, ki bi nas še mogle ločiti. Ni mi treba še posebej naglasiti, da bi bilo največjega pomena, če bi mogli pridobi-ti za delo miru in soglasja še Združene države. Vendar pa vidimo, da nam ni Ame-rika nikdar odrekla svoje sodelovanje pri posvetovanju za preprečitev vojne, če ji je le to dovolila njena politična doktrina. Tako so sodelovali ameriški delegati na priprav-ljalni razorožitveni konferenci, katere uspeh je bil tesno zvezan z varnostnim problemom. Svečana pogodba, ki bo izključila vsako voj-no med Ameriko in Francijo, je trenutno že pripravljena in bo gotovo povsodi v vseh državah močan podnet za gibanje proti voj-ni. — Nato je govoril Briand še o možnosti vojne in bil vseskozi optimističen. Dejal je da je bila v zadnjih letih tolikokrat vojna nevarnost odstranjena, da sme biti vsakdo optimist. To tem bolj, ker vedno bolj pro-dira zavest, da se vojna nobenemu ne iz-plača.

— Ameriško vrhovno sodišče priznava še edino zastopnika Kerenskijeve vlade. Med vojno je v Newyorku eksplodirala ruska municija. Vsled tega je ruska vlada tožila ameriško za odškodnino, ki jo je ameriška vlada tudi priznala v višini 984.104 dolar-jev. Med tem pa je Kerenskijeva vlada pala in zavladala komunistična, ki je ni Ame-rika nikdar priznala. Nastalo je vprašanje, komu odškodnino izplačati. Sovjetska vlada

Cang-Kaj-Sek, zopet poveljnik nankinške armade.

je zahtevala, da mora biti odškodnina iz-plačana njej, kot edini legalni ruski vladi. Na drugi strani pa je zahteval ameriški fi-nančni ataše Kerenskijeve vlade Sergej Uget, da se izplača njemu. Nastala je tožba, ki je bila z razsodbo apelacijskega sodišča se-daj končana. Najvišje sodišče je razsodilo, da je Uget edini priznani zastopnik Rusije v Ameriki in se mora zato njemu izplačati de-nar, ker ni bila sovjetska vlada od Ameri-ške nikdar priznana in zato za ameriško so-dišče tudi ne obstoji.

— Za nevtralizacijo Avstrije. V dunajski reviji »Das neue Reich«, ki je krščanskooci-alistično orientirana, je izšel članek bivšega generala Urbanskega o nujni potrebi nevtra-lizacije Avstrije. General Urbanski piše o možnosti vojne med Italijo in Jugoslavijo. V tem slučaju bi se prve vojne operacije vodi-le na tesnem teritoriju med severnim Ja-dranom in koroskimi mejami. Vse to ozemlje bi bilo široko le 80 km. Ker je to ozemlje zelo neprikladno za vojne operacije, bosta skušale obe strani, da prdno dalje po ve-liki dolini na avstrijskem ozemlju. Zaradi tega se sprajuje avtor, kakšne korake more podvzeti Avstrija, da obvaruje svojo nevtral-nost. Ta je sicer zajamčena od Zveze naro-dov, toda ta garancija ima po mnenju gene-rala Urbanskega samo platoničen pomen. Po njegovem mnenju sta samo dve možnosti, da se obvaruje avstrijska nevtralnost: ali pre-zvamejo velesile enako jamstvo ko za časa vojne za Belgijo in Svico, ali pa je treba iz-premeniti mirovno pogodbo v tem smislu, da sme imeti Avstrija lastno armado. — Se-danja avstrijska armada šteje 1.475 oficirjev, 1684 podoficirjev in 17.800 vojakov ter velja letno okoli 708.8 milijonov dinarjev. Držav-na policija velja poleg tega Avstrijo 420, žan-darmarija pa 248 milijonov dinarjev. Zani-mivo je, da je pred kratkim označil bivši general Kerchnava avstrijsko armado za do-volj močno, da obrani svoje južne meje, ker so te v stratezičnem oziru prvovrstne.

KRATKE VESTI.

Carigrski list »Dchumhuriyet« piše, da razpravljajo angleški in francoski diplomati o podelitvi sirijskega mandata Italiji.

Metropolit pravoslavne cerkve na Poljskem Dionizij je odgovoril moskovskemu metropolitu Sergeju, da ne more izpolniti njegovega poziva, da bi se pravoslavna cer-kev na Poljskem podredila ruski pravoslavni cerkvi, ker je avtokefalna in tako tudi ostane.

Francosko finančno ministrstvo zanika vest, da misli Francija začetkom leta 1928 stabilizirati frank in da išče v ta namen že v Ameriki 40 milijonsko dolarsko stabiliza-cijsko posojilo.

Nov italijanski vojaški kor in sicer 11. je bil ustanovljen v Vidmu in obsega divizije Padua, Videm in Gorica.

Japonska bo posredovala med Cangcoli-nom in nacionalisti. Cangcolin je že izjavil, da sprejme to posredovanje.

politika ne zanima doktorjev filozofije in profesorjev orientálnih jezikov.

Kot javno delujoča osebnost, ki mora od časa do časa posetiti družbo, se je seznanil z angleškim generalnim štabom, nastanjenim baš v Enzli in kmalu postanejo Angleži nje-govi prijatelji. Poveljnik polkovnik Matt-hews, majorja Hamilton in Ronaldson, potem kapitan Backay in kurat Biddlecomb. Potem še political-officer, mlad poročnik, plavalas z zelenimi očmi. Willy Surnader, mož, ki je tu reprezentiral največjo moč, kar so jo kdaj ljudje postavili na svetu: Intelligence Service.

Nekega junijskega večera 1. 1918 je dejal mladi častnik med dvema čašama čaja pro-fesorju Chevreau-ju:

»Lahko bi nam tudi malo pomagali, dear master Chevreau... Saj, če to tako vzamemo — interes cele Evrope je, kar mi danes bra-nimo. Tako dobro ste tu znan in imate toli-ko znanje...!«

To ni bilo kakšno leskanje posebne vrste; profesor Chevreau, ki je obvladal razen dru-gih jezikov tudi perzijskega in ki je imel družabne stike z vso visoko družbo perzijske v Enzli in Teheranu, kamor je včasih pri-hajal, bi res lahko izkazal angleškemu po-litical-officer-u neprecenljive usluge. Spo-štovana osebnost je bil nad vsakim sumom, da se meša v politiko, on, znanstvenik in učenjak, udan svojem delu.

Profesor Chevreau, ki je hotel mirno de-lati, je moral seveda dati prednost Angle-žem pred vojsko Zangalisov; sprejel je to ponudbo in postal Surnaderov zaupnik. S tem se je pa zapisal smrti.

Leta 1917 izbruhne revolucija. Univerza in carski licej zaprta svoja vrata, prične se državljanska vojna, nad Rusijo vihra reči prapor. Profesor Chevreau se odloči rešiti si življenje in najpotrebnejše in se nekega dne seli iz Moskve s par zaboji knjig, orthopedi-čnimi instrumenti — šepal je od rojstva — in s par spomini na Francijo, od katerih se ni nikdar ločil. Bežal je preko Rusije, proti jugu. Ker se mu je zdelo ta pot najbolj var-na in najkrajša. Začetkom januarja se mu posreči v temni noči priti na perzijska tla, v Enzli; veliko trgovsko in pristaniško mesto na južnem bregu Kaspijskega morja.

Lotil se je znova dela, ker je v njem tista francoska energija, ki sili človeka pričenjati zmirotno znova. Sicer pa Perzija ni imela v tem burnem času kvalificiranih znanstvenih delavcev in tako je bil čez teden dni imeno-van — glavno zaradi znanja perzijskega in orijentaliskih jezikov, za profesorja na gimna-ziji v Okchavatovu. Poleg tega je poučeval francosko in na visoki šoli ameriške misije in dosel je profesorsko stolicco na univerzi Rudzdijih v Enzli. Profesor Chevreau se je z veseljem lotil svojega učiteljskega poklica.

Toda, dasi tu ni bilo vojne in sovjetske revolucije, vendar severna Perzija ni zemlja miru. Glavno so vznemirjale deželo angleške vojske, ki so vdrele z Mezopotamije in poto-vale po celi Perziji; pod prevezno, da zaele dujejo roparske vojske Zangalisov, ki jih je vodil Kuček-Kan. Chevreau se za vse to ni mnogo zmenil, popolnoma potopljen v svoje študije. Ob prostem času je poznal le svoje gosti in par majhnih, revnih čelobotov, ki so ga epominjali Francije. In končno, običajno

Dnevne vesti.

— Leonova družba v Ljubljani proti okrnitvi ljubljanske univerze. Leta 1919. se je ustanovila univerza v Ljubljani in s tem obnovila najstarejša visoka šola na teritoriju kraljevine. Tujerodni oblastniki so staro visoko šolo demontirali; storili so to iz mržnje do Slovencev in v nameri, da preprečijo njihov svobodni kulturni razmah. Narodna država pa je ljubljansko univerzo obnovila v želji, da postavi proti zapadu in severu mogočno trdnjavo narodnega kulturnega dela. Veliki uspehi, ki jih je dosegla ljubljanska univerza tekom osemletnega obstoja na vseh področjih, so najboljši dokaz njene življenske moči. Zato mora to kulturno žarišče na severozapadu države ne le ostati neokrnjeno, marveč naj se še v vsakem oziru izpopolni. — Kdor ima zavest kulturne misije Srbov, Hrvatov in Slovencev, združenih v eni državi, kdor ima zaupanje v moč in podjetnost našega duha, kdor ima v sebi narodni ponos, kdor ima kaj srca za brate onkraj državnih meja, kdor ima ambicijo, meriti se na kulturnem polju s sosedi, se ne bo dotaknil ljubljanske univerze, ne bo rušil nobene fakultete, bistvene sestavine tega nedeljivega organizma. — Zato se obračamo do merodajnih činiteljev s slovesnim pozivom: Ne okrnjuje ljubljanske univerze, marveč izpopolnjujte jo stopnjema, smotreno, solidno! Ne podirajte, temveč gradite! Ne slabite, temveč jačite! Dajte, da bo polna univerza mogla v častni tekmi s svojimi sestrami v Beogradu in Zagrebu delovati za znanost, kulturo in čast imena narodne države.

— Podaljšanje orožnih listov. Po členu 18. pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja morajo lastniki že izdanih orožnih listov, iste do 15. januarja vsakega leta predložiti policijskemu oblastvu za podaljšanje. V ljubljanskem policijskem okolišu je tozadevne s kolegom za 5 Din opremljene prošnje, katerim je priložiti orožni list za leto 1927 in letna kolektivna, to je 50 Din od vsakega komada strelnega orožja, predložiti pri policijski direkciji na Bleiweisovi cesti, štev. 22, I. nadstropje soba 8. Prošnje za podaljšanje orožnih listov o posesti orožja je predložiti posebej s predpisano skupno letno takso 20 dinarjev. Lastniki orožja se opozarjajo še posebej, da izteče veljavnost orožnih listov z 31. decembrom vsakega leta in da se osebe, ki se zalotijo v posesti orožja brez podaljšane orožnega lista kaznujejo poleg zakona o posesti in nošenju orožja tudi po zakonu o takсах in pristojbinah.

— Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši v sredo, dne 28. decembra 1927 ob 11. dopoldne v dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1926. 3. Predložitev družbenega računa za l. 1926. 4. Volitev novih članov odbora v smislu § 18. družbenih pravil, ki jim je potekla funkcija doba, in sicer: a) Enega izmed predsedstva: I. podpredsednik Jarc. b) 4 člani za bivšo Kranjsko: Fran Hočvar, Anton Meden, Alfonz Mencinger in Alojzij Pavlin. c) 1 člana za bivšo Štajersko: Alojzij Supanič. d) 1 člana za bivšo Koroško: Ivan Hribernik. 5. Obravnava o predlogih glavnega odbora. 6. Obravnava o predlogih podružnic.

— Razpis nagrad. Odsek poverjenstva UJU za »Mladinsko matice« v Ljubljani razpisuje nagrade za tri najboljše spise pripovedne ali realne vsebine in eno pesem. Natančen razpis glej v Učiteljskem Tovarišu štev. 22. od 15. decembra 1927. Pojasnila daje poverjenstvo UJU.

— Vpokojitve srednješolskih ravnateljev in profesorjev. V prosvetnem ministrstvu je podpisan ukaz o upokojitvi srednješolskih ravnateljev in profesorjev.

— Prva ženska naprila na ljubljanski univerzi judični izpit. Kot se nam poroča, je napravila te dni na ljubljanski univerzi prva ženska judični izpit.

— Himen. V Celju sta se poročila g. dr. Alojz Gorican in gospodična Marija Plesivčnik. Iskreno čestitamo!

— Pobijanje raka. Zdravnik dr. Thomas Lumsden objavlja v medicinski reviji »The Lancet« zanimivo poročilo o svojih poizkusih na polju raziskovanja raka. Dr. Lumsden, ki se je privatni praksis zaenkrat popolnoma odpovedal, je nameščen proti visokemu honorarju na nekem londonskem inštitutu. Kot poroča, je eksperimentalno dosegel zgolj s podganami, pri čemur je dosegel z vbrizgavanjem formalina neverjetne uspehe. Dr. Lumsden zatrjuje, da je ozdravil na ta način tri četrtine za rakom obolenih podgan. Dr. Lumsden namerava nadaljevati svoje poizkise na ljudeh. (Dasi izvira poročilo iz serioznega vira, zaenkrat spričo dejstva, da se je že toliko sredstev zoper raka izjavilo, ne smemo staviti v novo metodo prevelikih nad.)

— Madžarska justica. Ludvik Szöke je izdal v Budimpešti letak, v katerem napada sedanji madžarski režim. Letak je ponatisnil socialnodemokratski list »Nepszav«. Radi obah slučajev se je moral zagovarjati Szöke, ki je bil obsojen za vsak delikt posebej. Najprej se je zagovarjal radi letaka. Obsojen je bil radi hudodelstva ščuvanja k uporu in razžaljenja madžarskega naroda na 1 leto ječe in 1000 pengő globe. Druga instanca je kazen potrdila. Medtem so ga poklicali na odgovor radi objave vsebine letaka v »Nepszav«, pri čemur je odnesel zopet 8 mesecev ječe in 1000 pengő globe. Ugovor, da je bil radi inkriminiranih besed že enkrat obsojen, je sodišče zavrnilo z motivacijo, da mora biti vsak tiskovni delikt objekt posebnega sodnega postopanja. Druga instanca je potrdila tudi to sodbo. — Res je, da tako postopanje nasprotuje modernim kazensko-pravnim principom in naša javnost ima prav, če to poudarja, toda, si hčeta parva componere magnis, tudi pri nas se je, kot čujemo, razpela praksa, da je tuistam ka-

ka oseba za isti delikt kaznovana dvakrat: sodnijsko in policijsko. Na primer, če kdo na javnem prostoru koga dejansko razžali, se lahko pripeti, da bo kaznovan sodnijsko, vrhutega pa še po »Prügelpatent« policijsko, sliči na slučaj, če obsodi policija kakega demonstranta najprej na par dni policijskega zapora, nato ga pa izroči še sodišču. Samo pri težkih zločinah, n. pr. pri umorih na javnih prostorih se to ne prakticira, manjka samo še, da bi policijska oblast, v slučaju da morilca nima prilike preje kaznovati, zaprla miriveca, ko ga potegnjejo z vešal.

— Mednarodno novinarsko zborovanje v Parizu. Te dni se je vršilo v Parizu zborovanje mednarodne zveze novinarjev. Na zborovanju se je razvila med drugim obširna debata o konceptu vzorca za kolektivno pogodbo. Sklenilo se je, da se sestavi po vzoru najugodnejših obstoječih pogodb. V okviru mednarodne razstave tiska v Kölnu se bo vršila pod egido mednarodnega novinarskega združenja konferenca o mednarodni tiskovni zakonodaji in o gospodarskem in pravnem položaju novinarjev.

— Mednarodna konferenca za radio-programe. Kot poroča »Prager Presse«, se vrši prihodnje leto — najbrže v prvi polovici meseca marca — v Pragi mednarodna konferenca za radio-programe. Konference se udeležijo ravnatelji vseh evropskih radio-postaj.

— Evharistični kongres. Na podlagi sklepa zadnjega evharističnega kongresa se vrši prihodnji evharistični kongres prihodnje leto od 6. do 9. septembra v Sidney-u (Avstralija). Priprave za kongres se vrše že sedaj.

— Ženska v ruski vojski. Kot poroča »Krasnaja Gazeta«, so imela prizadevanja glede militarizacije žensk, vsaj v kolikor militarizacija ni obligatna, še prav malo uspeha. Ženske kažejo za strelsko društva itd. bore malo interesa. Vseled tega razmišljajo merodajni krogi sedaj o tem, da bi se ustanovile za ženske posebne vojaške organizacije. Upajo namreč, da bodo vzbudili na ta način pri ženskah večje zanimanje za militarizacijo.

— Nemška milica dobi nove uniforme. Z novim letom dobi nemška milica nove uniforme. Dočim so bile dosedanje uniforme precej podobne uniformam bivše cesarske vojske, bodo nove bolj sportne. Bluze bodo pod vratom odprte, srajce bodo iste barve kot bluze. Izven službe bodo dovoljene tudi bele srajce.

— Brezlična brzojavna sveza Dunaj—Angora je bila te dni odprta. Prvi brzojav je poslal turški poslanik na Dunaju Mehmed Hamdi turškemu zunanemu ministru.

— Kako žive leningrajski učitelji. V bivšem glavnem mestu Rusije so našli 7000 učiteljev nižjih in srednjih šol. Leningrajski statistični urad je zbral zanimiv statističen material o življenju tamkajšnjih učiteljev. Leningrajski učitelj, ki naj bi pridrževal zgolj s svojo plačo rodbino, ima povprečno 104 rublje 80 kopejk plače, dočim rabi rodbina za preživljanje 130 rubljev na mesec. Vseled tega morajo služiti denar tudi rodbinski člani. Plače oženjenih učiteljev odgovarjajo plačam oženjenih delavcev. Od plače odpade 41% na hrano, 7.9 do 9.2 na stanarino, 7.1 do 8.4 pa na kurivo in razsvetljavo. Za obleko izda oženjen leningrajski učitelj manj kot oženjen delavec, to je 9.7 do 10.4% svoje plače, dočim izda oženjen delavec za obleko 12.18 odstotkov svoje mezde. Izdatki za knjige in časopise so minimalni, namreč 1.6 do 1.7 odstotka plače, kar znaša okoli dva rublja. Za gledališče in kinematograf izda učitelj 2.6 do 2.8 odstotka svoje plače, za članarino in druge prispevke za komunistično stranko pa 2.1 do 2.3 odstotka.

— Brezposelnost v Avstriji. Po pravkar objavljeni statistiki je bilo v Avstriji sredi meseca decembra vsega skupaj 181.117 brezposelnih, ki so živeli v podporo. Od tega števila odpade na Dunaj (mesto) 75.348 oseb, Dunaj (okolica) 9870, Wiener-Neustadt 17.063 St. Pölten 10.471, Gmünd 2371, Sauerbrunn 4477, Linz 22.661, Salzburg 3246, Graz 22.282, Celovec 7365, Innsbruck 4664, Bregenz 1290. V primeri z zadnjim štetjem, dne 30. novembra je število brezposelnih v Avstriji za 21.336 naraslo.

— Čehoslovaška vojska dobi nove uniforme. Iz Prage poročajo: Ministrstvo za narodno obrambo bo uvedlo za oficirje in narednike nove uniforme za izhod. Uniforme bodo podobne starih avstrijskim. V splošnem obstoje projektirane uniforme iz črnih pantolonov in tesne litevke različnih barv. Za generale se uvedejo zopet rdeči lampasi.

— Dva londonska lista naročila 70.000 ton papirja. Te dni sta sklenila dva velika londonska lista z norveškimi papirnicami »Union Compagnie« pogodbo glede dobave 70.000 ton papirja. To je največja kupčija te vrste, ki je bila kdaj sklenjena na Norveškem. Kupna svota bo znašala 17 do 18 milijonov norveških kron (okoli 272 milijonov Din).

— Zopet gladovna stavka v »Glavnjač«. Iz Beograda poročajo: V četrtek je pričelo v »Glavnjač« okoli 30 političnih jetnikov z gladovno stavko.

— Orožniška postaja pred deložacijo. Lastnik hiše je odpovedal orožniški postaji v Vraždinu lokale. Sodba je pravomočna. Če ne bodo šli orožniki z lepa iz hiše, bo moralo zahtevati sodišče intervencijo od mestne policije.

— Nušičev konflikt s beograjskim narodnim gledališčem. Na beograjskem odru so uporabljali pri neki predstavi masko, ki je bila Branislavu Nušiču na las podobna. Nušič se je čutil s tem hudo razžaljenega ter je radi tega pri gledališki upravi brzojavno protestiral. Obenem je prepovedal uprizarjanje vseh svojih iger vse dotlej, dokler ne dobi zadostne. Gledališko ravnateljstvo je Nušiču brzojavno sporočilo, da je šlo zgolj

za slučaj ter da se maska ne nanaša nanj in da se bo pri prihodnjih vredstavah izpremenila.

— Svojevrsna reklama. V Vršec je prišel te dni neki hipnotizer, ki bo priredil v mestu par predstav. V svrhu učinkovite reklame je pripeljal svojo ženo — navidezno mrtvo, v resnici pa hipnotizirano, seboj v krstvi. Ko se je zbrala okoli krste velika množica ljudi, je možakar voz ustavil ter svojo ženo iz hipnotičnega spanja zbudil.

— Velika stavka v Dugišci. Položaj v Dugišci se nahaja še vedno na mrtvi točki. Ker pa delavci od podpor, ki jih dobivajo od stavkovnega fonda ne morejo živeti, se zdi, da se bodo morali končno vendarle udati. Število štrajkujočih znaša trenutno 600, z današnjim dnem pa bo naraslo na 1600. Doslej je bilo izplačanih stavkujočim iz fonda 150.000 Din. Od danes naprej pa jim bo treba izplačevati po 110.000 Din na teden, če naj vstrajajo. Od danes dalje bo delalo samo še 300 delavcev, pa tudi ti ne bodo delali več dolgo. Zdi se, da se bo položaj po novem letu zelo poostiril.

Zimska oblačila

usnjate suknjice, raglane itd. vseh velikosti za moške, fante in dečke

nudi Vam najceneje samo
konfekcija »FRANDE«
Ljubljana, Gradišče
nasproti Dramskega gledališča.

— Smrten izid »Bestimmungsmessung«. Pred sodiščem v Rostocku se je vršila te dni zanimiva obravnava radi dijaške »menzure«. Vseučiliščnik Ziemann je dobil dve nizki kvarti. Prepeljali so ga na kliniko, kjer je bil operiran. Naslednji dan je umrl. V zdravniškem, na podlagi sekcije izdelanem izvidu je bila navedena kot vzrok smrti splošna infekcija s streptokokli. Rana sama na sebi ni bila nevarna. Izvedenci so se postavili na stališče, da je povzročilo smrt zastrupljenje krvi. Prišlo je do obtožbe. Državni pravnik, star »knajfar«, je predlagal za hudodelstvo dvoboja obtoženega študenta Kiehneja dve leti trdnjavske ječe. Sodišče pa je obtoženca oprostilo z utemeljevanjem, da je smatrali menzuro na šlagarje za — navaden sport ter da pri uporabi pri menzurah uzelnih bandaž etc. o »dvooboju s smrtnim orožjem« ne more biti govora.

— Volkovi na Švedskem. Na severnem Švedskem, v Lapplandu in Zaemtlandu so se pojavila krdela volkov. Volkovi napadajo črede severnih jelenov. Samo v občini Frostviken so raztrgali pedeset jelenov ter pregrizli tridesetim vratove. Volkove skušajo zatreti s tem, da jim nastavljajo s strihinom zastrupljeno meso.

— Težka železniška nesreča v Brandenburg. V bližini Rathenau je skočil te dni osební vlak s tira. Dva osební in en tovorni voz se je prevrnil. En osební voz se je pri tem popolnoma razbil. Stiri osebe so težko, 23 jih je pa lažje ranjenih.

— Zopet dva zgodovinska gradova zgora. Kot poročajo iz Prage, je pogorel te dni zgodovinski grad Celč pri Planí v »Taboru, svoječasnno last Rosenbergov, nato Sternbergov, končno pa grofa Harrach, skoraj do tal. Ostalo je samo iz kamenja zgrajeno obokano pritišče. Večji del oprave so rešili. Kot poročajo iz Krakova, je pogorel te dni grad bivšega nadvojvode Fridrika v Visli pri Šleskem Tečinu, v zadnjem času last poljske vlade, te dni do tal. — Vzrok požara je v obeh slučajih doslej neznan.

— Umor 12-letne deklice v Los Angelesu. Kot smo poročali, je bil aretiran radi umora hčerke bančnega blagajnika v Los Angelesu bivši drugi bančni blagajnik Hickman, ki je obdolžen, da je umoril Marion Parker iz maščevanja, ker je bil na podlagi ovadbe njenega očeta radi raznih malverzacij odpuščen in zaprt. Hickmann pa skuša motive svojega dejanja omiliti. Pravi, da je hotel on deklico sama odvesti, da bi si pridobil na ta način denar za nadaljevanje svojih študij, da pa je nikakor ni nameraval umoriti, to da ima na vesti njegov prijatelj in komplice Cramer, ki je izvršil umor iz perversnosti.

— Pohotnež. Te dni so privedli orožniki v zapore osiješkega okrožnega sodišča 47-letnega milarja Lajosa Posovca, ki je obdolžen, da je posilil svoji dve hčeri, ko sta bili se mladoletni. S starejšo je imel pozneje dalje časa intimno razmerje, dokler se ni končno zastrupila. Posovec je ločen. Svojo ženo je pustil v Budimpešti, nakar se je preselil v Vinkovce, kjer je živel z neko žensko v zakonu. Hčerki sta ostali vsaka do desetega leta pri materi v Budimpešti. Ko je šel po eno kot po drugo, jo je med vožnjo posilil. Sumi se, da se je starejša zastrupila, ker je bila noseča. Zato je odrejena ekshumacija. Lajoš svoje grehe priznava.

— Roparski napad v bližini Jastrebarskega. Ko je korakal seljak Josip Budinščak iz Malnu okoli 5. ure jutraj na kolodvor v Jasko, da bi se peljal v Karlovec na semenj, so ga napadli v gozdu »Rakitovica« trije oboroženi lopovi. Zatevali so, da naj jim izroči pri prči vso gotovino, ki jo ima pri sebi. Prestrašeni seljak jim je izročil svojo listino, v kateri pa je bilo samo 32 Din 50 par. Lopovi so vtaknili denar v žep, listino pa so Budinščaku vrnili, ker ni bila nič vredna. Nato so jo odkurili v gozd. Razbojniki so očitno pričakovali kakega kmeta, ki bi bil šel z bolj polno listino na semenj. Njihovo pričakovanje se ni izpolnilo: Ko so pobegnili nazaj v gozd, je jela klicati

njihova žrtev radi 32 dinarčkov iz vsega grla na pomoč. Klice je čul neki drugi kmet, ki je aviziral vse ostale, vsled česar so šli skozi gozd s potrebno opreznostjo, tako da si jih razbojniki niso upali napasti.

— Samomor 14-letne deklice. 14-letna deklica Katarina Matković v Trstu je izpila te dni v samomornem namenu večjo količino lizola. Izprali so ji pravočasno želodec ter jo rešili. Kaj je pritrlo frkljico do tega, da se je naveličala kljub svojim mladim letom živeti, še ni znano. Pravijo, da bo povedala mogoče mamiči, ko bo pela v tihi sobici leškovka.

— Proces, pri katerem bo zaslišanih nad 1000 prič. Dne 10. januarja se prične v Vilni, Lucku, Lvovu, Grodeku in Lublinu proces zoper 400 oseb, ki so obtožene veleizdaje, ker so hotele odtrgati v korist Rusije Galicijo od Poljske. Povabljenih je nad 1000 prič.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V LJUBLJANI

priredi

1. FEBRUARJA 1928

svoj običajni

PLANINSKI PLES.

Ljubljana.

1.— Zadruga hotelirjev, gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani sklicuje v sredo dne 28. decembra 1927 izvanredni občni zbor v restavracijske prostore gospoda Krapeža v Zvezdi ob 8. uri popoldne, na katerem se bo sklepalo kakšno stališče naj zavzame gostilničarstvo in kavarnarstvo napram pobiranju občinskih in oblastnih doklad. Čuje se, da gostilničarji in kavarnarji nočejo več biti eksekutorji teh korporacij, ter si sami izganjati gostov iz svojih lokalov s pobiranjem teh taks.

1.— Tiskovna tožba: Vekoslav Iskra, iur. contra Ciril Kočvar in Franjo Aleš. Danes dopoldne se nadaljuje na deželnem kot tiskovnem sodišču glavna razprava proti Cirilu Kočvarju in Franjo Alešu, novinarjema v Ljubljani radi očitkov Iskre glede znanih srednješolskih denunciacij za dobe PP-režima. Tako se bo brčkone danes zaključil znani študentski proces, ki je dvignil med dijaštvom toliko prahu.

SAMOMOR PO POROČNI NOČI.

V Alžiru se je odigrala te dni zakonska drama, ki je izzvala vsled svoje misterioznosti v mestu veliko senzacijo.

Hčerka uglednega zdravnika, lepa 26-letna Zidinja Ben Baya, doktorica prava se je poročila z mladim odvetnikom El Ghazi-em. Razkošna svatba je potekla v največjem veselju. Udeležilo se je nad 120 oseb, najodličnejših predstavnikov židovske občine v Alžiru. Po svatbi so spremili svaite mlado-poročenca do doma, jima želeli srečo ter se poslovili.

Kaj se je odigralo med mladoporocence-ma v tihi sobici tekom poročne noči, ni znano in se mogoče ne bo nikoli izvedelo. Vsekako pa so videli pasanti ob zori mlado žensko v nočni obleki, ki je odprla okno v III. nadstropju ter se vrgla na ulico, kjer je obležala z zlomljeno hrbenico mrtva.

Mladi vdovec, čigar zakon je trajal samo eno noč je izjavil, zaslišan od policije, da si stvari ne more razlagati, češ, da se je vrgla njegova ženka skozi okno medtem ko se je bil on za hip odstranil. Preiskava se nadaljuje, ker se zdi oblastim izpoved odvetnika El Ghazija malo verjetna.

ČRNO-BELA REDUTA.

Razpis natečaja za reklamne lepake za črno-belo reduto.

Prireditveni odbor »Črno-bele redute« razpisuje natečaj za izvrševanje propagandnih lepakov, ki jih bo upotrebil v svrhu čim največje reklame za zgoraj omenjeno reduto.

Pogoji za udeležbo v natečaju so: 1. Format bodi v razmerju 25 — 35 cm. Lepak naj se naslanja na sledeče motive: črno-bela reduta, čas (11. februarja 1928), kraj (Union).

2. Razpis je naslovljen v prvi vrsti na naše študentstvo brez razlike zavoda ali stroke. Eventuelna udeležba izven tega kroga je tudi dobrodošla.

3. Določajo se za tri najboljša dela nagrade in sicer:

I. nagrada 300 Din, II. in III. nagrada po 100 Din in še pet nadaljnjih nagrad v obliki prostih vstopnicah za reduto.

Podpisani odbor si pridržuje pravico, da se v svoje svrhe poslužiti tudi nenagrajenih del. Iste se vrnejo po redu in le na zahtevo. Nagradena dela se ne vrnejo.

4. Jurijo, ki bo ocenila poedine lepake, bodo tvorili predvidoma isti gospodje kakor lansko leto in se bo imensko predčasno objavila. Istotako bo jurija z oceno razglasila v »Jutru« dne 30. januarja 1928.

5. Lepake je poslati do 15. januarja 1928 ob 12. uri na naslov. Hinko Stepančič, gradb. nadz., Ljubljana, Gradbena direkcija, Turjaški trg št. 1. Na isti naslov naj se obrnejo konkurenti, ki bi želeli podrobnejše informacije.

Imena konkurentov naj bodo v zaprtih kuvertah označena z geslom.

Ljubljana, dne 23. decembra 1927.

Odbor »Črno-bele redute«.

CLANOM KAMNISKEGA UČIT. DRUŠTVA.

Da ne bo napačnega tolmačenja, zakaj tudi v l. 1928 ne bom član imen. društva, naslednje: Usvojil sem si sličen imperativ kakor gospod C. Petrovec. Tiče se ene same osebe. — Dopisniku nekega lista: zaman je upanje, da bi stopil v stopinje svojega prednika, ker se sploh ne pečam s politiko! Raje še kaj pretrpim!

E. Šušteršič, šol. uprav., Jarše.

Sport.

Iz mednarodnega ringa. Zamorski bokser Al. Brown je bil v Parizu od Francoza Routisa v 10 rundah po točkah poražen. — Francosko prvenstvo v peresni teži si je priboril Humery proti imejitelju naslova Rothieru, ki je v 10. rundi odstopil. — V Chicagi sta se borila prvaka srednje teže Mickey Walker in prejšnji prvak poluteške teže Berlenbach v matchu na 10 rund. Veleznimiva borba je končala z Walkerjevo gotovo zmago po točkah, čeprav je bil v teži za 16 funtov handicapiran. — Angleški prvak Phil Scott je premagal v Newyorku v 10 rundah Monte Munna iz Nebracka in sicer knock-out. Scott je bil v celem boju v premoči, je svojega nasprotnika sistematično razbijal in ga v zadnji rundi potolkel na tla. Belgijec Jack Hubmeck je bil od Italo-Amerikanca De Kuha v 10 rundah po točkah premagan in je zgubil, čeprav bi bil skoraj že po prvih petih sekundah zmagal. Zmaga se je nagibala zdaj na to, zdaj na ono stran, enkrat je bil de Kuh, drugič Humbeck na tem, da ga izstejejo, vendar je na koncu boja rezultiral lahek plus na točkah za Italijana, ki je še precej svež zapustil areno, dočim je bil Humbeck popolnoma »groggy«, t. j. izčrpan.

Slavna drsalka Sonja Hennie, ki trenira v Finse za zimsko olimpijado, je priredila v Berganu ekshibicijsko drsanje, ki mu je prisostvovalo 10.000 gledalcev. Sonja Hennie je morala drugi dan svoj program ponoviti in šolska vodstva so dovolila učencem prost dan, da so mogli obiskati prireditve.

8'152 m — novi svetovni rekord v skoku v daljavo. Poročilo, da je pri natalskih prvenstvih v Južni Afriki skočil S. I. M. Atkinson 8'152 m daleč, se potrjuje. Atkinson je s tem uspehom Amerikancev daleč nadkrilil in je prvi človek, ki je preskočil 8 m. Svetovni rekord je imel dosedaj Amerikaneec de Hart Hubbard z 7'896 m, čegar zadnji uspeh od 7'98 m ni bil priznan. Atkinson se je svoječasno vdeležil že pariške olimpijade, kjer se je v teku bez lese kot drugi plasiral za Amerikancem Kinseym.

Švedi na amsterdamski olimpijadi. Kako izborni človeški material bodo poslali Švedi na olimpijado, nam kaže sledeči seznam minimalnih uspehov, ki se zahteva od švedskih tekmovalcev. Doseči morajo sledeče minimalne čase oz. mere: 100 m dvakrat 10'6 (atlet mora namreč 100 m pred olimpijado dvakrat preteči najmanj v 10'6 sek.); 200 m dvakrat 21'5 sek. — 400 m dvakrat 48' 5 — 800 m dvakrat 1'54 — 1500 m enkrat v 3'55 — 5000 m enkrat v 14'35 — 4 angl. milje enkrat v 19'28 — 1000 m lese dvakrat 14'8 — 400 m lese enkrat 53'5 — štafeta 4 x 100 metrov trikrat 42 — skok v višino dvakrat 1'93 m — skok v daljavo dvakrat 7'35 m — troskok dvakrat 15 m — skok s palico dvakrat 4 m — krogla dvakrat 15 m — disk

dvakrat 45 m — kopje dvakrat 63 m — kladivo dvakrat 50 m. Večina švedskih atletov je mnenja, da so te zahteve veliko previsoke, radi česar se bo število tekmovalcev skrčilo na minimum, če lahkoatletski savez v zadnjem trenutku ne bo znižal svojih zahtev.

Prej in sedaj. Če primerjamo sportne uspehe iz l. 1896 in 1924, ugotovimo velike razlike. Nekateri uspehi iz leta 1896, ki so takrat veljali za svetovne rekorde, bi danes komaj zadoščali za uspešno vdeležbo kake začetniške tekme. Naj navedemo samo par primer: L. 1896 je pretekel zmagovalec 100 m v 12 sek., danes je 10 in pol sekund nekaj vsakdanjega. Prvak na 800 m je potreboval takrat 2 min. 11 sek., današnji prvaki bi ga potolkli za najmanj za 100 m. Med diska je znašal leta 1896 29'15 m, leta 1924 je narasel na 46 m 15 cm. Tudi razlika pri skoku v daljavo je znatna: prej 6'35 m, l. 1924 pa že 7'45 in danes 8'152 m! V vseh drugih panogah najdemo slične razlike.

MNOŽESTVENI MORILEC SULTAN ABDUL HAMID.

General Giesl, zadnji avstroogrski poslanik v Beogradu, ki mu je pripadla žalostna naloga, da je izročil leta 1914 v Beogradu usodopolni ultimatum, je izdal pred kratkim svoje spomine na čas, ko je vršil diplomatsko službo v bližnjem orientu. (Zwei Jahrzehnte im nahen Orient. Aufzeichnungen des Generals der Kavalerie Baron Vladimir Giesl. Herausgegeben von Generalmajor Ritter von Steinitz, 1927. Verlag für Kulturpolitik, Berlin.) General Giesl je služboval nad poldrugo desetletje kot vojaški ataše in vojaški pooblaščenec v Carigradu. Zato je imel dovolj prilike, da je dobil precej vpogleda za kulise življenja na dvoru glasovitega sultana Abdul Hamida II., katerega je pomedla leta 1909 mladoturška revolucija s prestola. Kar

poročila, spada k najgrozotnejšim poglavjem zgodovine absolutne monarhije.

Vladarjev strah.

Abdul Hamid II. je zasedel prestol leta 1876, potem ko je pregnal svojega starejšega brata Murada V., katerega je imel do njegovi smrti zaprtega v palači Ciragan ob Bosporu.

Abdul Hamid, zvita buča in temeljit poznavalec ljudi, je bil skrajno nezaupen, slaboten možic hudobnih instinktov. Neprijetni utis njegovega prežečega pogleda v udratih očeh je omililo lahko prijazno smehljanje. Iz prevelike glave je štrlel velik nos, skrivljen liki kljun tice roparice. Kdor je videl ta nos, temu se je zdelo govorica, da je Abdul Hamid parvzaprav sin armenskega vrtnarja in ene od dam iz cesarske hiše, prav verjetna. Mogoče se da razlagati sovraštvo, ki ga je kazal vsikdar napram Armencem in ki je vodilo skoraj do njihovega uničenja baš z njegovim armenskim pokolenjem, ali pa je hotel baš s tem dokazati, da ni Armenec. Po umoru sultana Abdula Azisa in izdajstvu nad svojim bratom je Abdul Hamid masko fingirane svobodoljubnosti prav kmalu odvrnil. Najmočnejši nagon njegovega dejanja in nehanja je bil absoluten strah pred maščevanjem. Abdul Hamid se je neprestano tresel pred atentati.

Streli pri avdijenci.

Abdul Hamidov strah pred atentati je bil tolikšen, da je nosil sultan pod srajco vedno oklep ter je bil vedno oborožen. Ko je bil nekoč pri njem v avdijenci general Mušir-Fuad Paša, ki je bil znan, da je nekoliko revolucionarnega prepričanja in se je general, ko se je bližal sultanu, globoko se priklanjajoč, izpodtaknil nad svojo sabljo, se je Abdul Hamid, misleč, da misli izvršiti general nanj atentat tako prestrašil, da je potegnil samokres ter oddal na generala strel in ga lahko ranil.

Sultanovi špijoni.

Stara turška tradicija je zahtevala, da ni smel rezidirati noben sultan v palači svojega prednika. Abdul Hamid si je izbral Jildis-Kiosk ter ga izpremenil v trdnjavo, obdano s trojnimi zidom in hermetično ločeno od zunanjega sveta. V svrhu orientacije glede dogodkov zunaj palače je vzdrževal Abdul Hamid malo armado špijonov, ki so se rekrutirali iz vseh krogov: med njimi so se nahajali visoki generali in oficirji ter uradniki vseh činov, pa tudi rokodelci in težaki, da celo vagabundi in težki zločinci. Število »njegovih špijonesov« (špicljev) so cenili na 4000.

Iz strahu pred zahrbtnim umorom Abdul Hamid po cele noči ni zatisnil očesa, nakar je spal podnevi. Redkokdaj je spal po dve noči zaporedoma v isti sobi.

Vsi visoki dostojanstveniki so bili njegove kreature, vsak pa je bil obdan od njegovih špijonov.

Ko je bolel velikega vezirja trehuh.

Kako pretirano vestno se je izvrševala špi-

jonažna služba, dokazuje tragikomičen dogodek, katerega avtenticiteta je zažamčena. Sultan je imenoval 80-letnega starčka Halil Riffaata pašo, popolnoma neizobraženega in inferiornega moža, baš radi teh njegovih svojstev kot absolutno nenevarnega, za velikega vezirja. Nekega dne se je peljal Halil Riffaata paša, kot vedno v spremstvu šestih jezdecov, ki so držali karabinke v pesteh, na sultanov dvor. Nenadoma je začel velik vezir, da bo moral poiskati, ker ga je hudo ščipalo v trebuhu, tih prostorček. Zato je ukazal, da naj ga peljejo v palačo Dogma - Bagdže. Takoj planilo iz palače par nameščencev, ki so mu zabranili vstop. Tudi so sporočili nemudoma sultanu, da si je hotel izsiliti najvišji uradnik v državi vstop v palačo, rezervirano za ceremonialne akte. Halil Riffaatu se je pripetilo med tem nekaj človeškega. Olajšan je svojo vožnjo nadaljeval. Ko se je pripeljal v sultanovo palačo, ga je čakalo že povelje, da se ima zgledati nemudoma pred vsegamosočnim tajnim sekretarjem sultana Abdul Hamida. Tašin paša. Tašin paša ga je jel strogo zaščitati. Halil Riffaata pa je napravil mučnemu zaslišavanju kratkoma konec s tem, da je dokazal svojo nedolžnost ad oculos. Ko je izvedel sultan o klasičnem rezultatu preiskave, je podelil svojemu vrlemu velikemu vezirju še tisti popoldan najvišje odlikovanje: red »Nišam i Imtiaz«.

Svilena vrvica.

Sultan ni poznal, če je šlo zato, da uniči tega ali onega od svojih dozdavnih nasprotnikov, nobenih skrupljev. Znanemu in mogoče najbolj zmognemu od vseh velikih vezirjev nove Turčije. Midhad - paši, ki je izsilil konstitucijo in prvi parlament, se je imel Abdul Hamid pravzaprav zahvaliti za tron. Toda Midhat je moral dati za zmeto, da bo sultan od njega predlagane liberalne načrte realiziral, življenje. Nesrečnež je bil nekoč na tajno povelje sultana v Smirni aretiran in deportiran v Sirijo. Tam je prejel od sultana dragocena darila. Naslednje jutro je vstopil v njegovo sobo Osman-bej ter ga je ubil s kladivom.

Ker je bila svilena vrvica v Turčiji takrat prav tako moderna, kot notoričen umor orincev, ki so imeli pravico do nasledstva, je uporabljal Abdul Hamid druga sredstva, da se je iznebil svojih nasprotnikov ali pa tekmecev. Različni funkcionarji so izginiti pogosto brez sledu, potem ko so obiskali prvega tajnika Tašin - pašo, ki jih je zagotavljal neomajne cesarske milosti, nato jim pa dal servirati »kave«. Na ta način so prišli principi v strogo zapor, njihove rezidence so obkrožili od vseh strani z močnimi stražami, njihovo odporno silo so zlomili z alkoholom, narkotičnimi sredstvi ali pa s seksualnimi orgijami. Le malo teh stvari pa je prodrlo v javnost, zakaj, vsakdo, ki je o takih stvareh kaj vedel, je vedel tudi, da bo, če črhne samo besedico, kaznovan s smrtjo in uničenjem vse svoje rodbine.

Ilija Brenburg:

112

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Halibjev, zadovoljen s svojo idejo, je odšel k gospej Lopke, s katero se je takoj vrnil. Gospa je pogrnila mizo, prinesla čajnik, rum, pecivo in tudi malo vazo s potohnicami. Gospa Lopke je bila že starejša dostojna oseba, ki je nosila tak steznik, da je imela spredaj in na hrbtu enako bujne in dvignjene grudi. Če se je jezila, so se ji oboje grudi enako tresle. V svoje stanovanje je sprejemala samo neporočene moške podnajemnike, najraje inozemce, ki so radi živeli po družinsko, udobno. Ti so lahko privajali dame, vendar pa samo dostojne. Vse take dame, ki so spale danes pri braziljskem atašeju, jutri pa pri japonskem študentu, so dobro poznale dostojno gospodinjino in vse njene slabosti. Da bi si ohranile njeno naklonjenost, so ji nosile male, svilene darove. Ne glede na svojo dostojnost je gospa Lopke namreč jako rada imela svilene nogavice in si je cele ure ugle dovala svoje noge, podobne stebrom v »Aleji Zmager«. Bila pa je zelo udobna in pripravna gospodinja in je tudi zdaj prav pri-

jazno pogledala na novo mucko svojega Rus. Pripravila je posteljo, prinesla blazine in stepla pernico. Ko si je ogledala nežno belo svatbeno posteljo, je rekla Jeanne-i: — Da boste lažje spali, mucka.

Halibjev je nalil čaj in začel prisrčni pogovor:

Razumite me, Jeanette, jaz sem nesrečen. Drugi so imeli zlato detinstvo, jaz sem pa rasel ko ščene. »Niketka« gor, »Niketka« dol. Pa še zaušnice povrh. Nobenega sočutja. In tako je bilo vse življenje. Spustil sem se v kramarijo. Po pravici rečeno, sem pa za vse kaj drugega ustvarjen. Moja duša gori ko žrtvenik. Tudi vi mislite: zdaj pa zdaj bo začel grabiti, pa ni res. Halibjev si želi dobre besede, toplega pozdrava. Ljubezni hočem. Ne bom skrival — še prav močno bi rad vas poljubljaj, pa ni to glavno. Mar mislite, da mi je težko najti in dobiti poljubno madamo. To je takorekoč navadno valutno vprašanje. Če le šine dolar kvišku, se jih komaj otesaš. Eh, koliko jih je že bilo na ravno tej-le postelji! Drugi sedijo v gledišču, se kisajo, jaz pa dobro vem, iz česa je vse to napravljeno. Jaz ji mogoče zaponke razpenjam, pa je tudi to brez pomena. V moji duši je pa postavljen oltar in na vas gledam ko na Rafaela.

Entuzijazma pričakujem od vas. Poglejte, kako sediva tukaj — ko ženin in nevesta. Čaj pijeva in na mizi je cvetje. Ali bi mi hoteli deklamirati stihe: »Po nebu polnočnem je angel letel.« Moj ljubi Bog, moja ste, črnolaska moja!... Sanje so se mi izpolnile...

Jeanne je molčala. Halibjevu je to začelo presedati. To je kvarilo ves njegov načrt. Hotel je ustvariti ozračje, ona pa sedi ko mačik in še ne zine. Niti nasmehne se ne. Kje je iluzija? Halibjev je prihajal v slabo voljo in se je zatekal k rumu. V čaši je bilo čedalje manj čaja in vedno več ruma.

Dolgo sta sedela molče. Ko je Halibjev spet spregovoril, ni bil več ženin v družinskem razpoloženju, ampak pijani Halibjev, strašni Halibjev, ki je nekoč tako oplašil malo Margot iz bara »Gavernic«.

— To je vendar sleparija! Prav treba mi je tvojih kapric! Saj za dolar najdem, kolikor hočem. Kako sem se s teboj dogovoril? Ali mi nisi obljubila, da me boš ljubila? Iorej ljubi! Slišiš, kaj ti pravim: ljubi me!

Ne da bi se še kaj vzdrževal, je Halibjev planil na Jeanne-o. Pri tem ni čutil nobene slasti. Zalil jo je surovo, kakor bi iz sebe tresel vse, kar je bilo v njem temnega in strašnega. Nad njo se je maščeval za vsa

svoja ponižanja, za ves strah, za ono noč, ko je blazno bežal po bulvarju Edgar Quinet, za Chichi, Mučil jo je. Svoje grčanje in hropenje je prekinjal z vzkliki:

— Veš, zdaj ni pri tebi Andrejaša, ampak jaz, Halibjev...

V dostojnem stanovanju gospe Lopke je bilo tiho. Ali je sploh mogel kdo pomisliti, da se v sobi, kjer je luč in kjer so na mizi potohnice, muči človeka na najstrašnejši način, Jeanne je molčala, ker je morala biti močna. Vse to za Andreja.

Ne, zdaj ga ne izdaja. Kakoršnekeoli muke lahko prenese, samo če nanj misli. Zdaj pa ne more nanj misliti, ker je vsaka misel o njem žaljiva. Andreja mora zdaj pozabiti. In to je bila zanjo najstrašnejša muka.

Halibjev ni odnehal. Njegove roke, roke s plakata, so dušile, davile in mečkale, trgale Jeanne-o. Kdo ve, koliko ur ima ena noč? Koliko sil ima človek?

Nastopil je odmor. Halibjev je ležal vznemirjen in trgano težko dihal. Sunkoma se je sklonil k Jeanne-i in ji zašepetal v uho:

— Reci mi »samo tebe Niketočko, imam rada in te ljubim.« Reci mi, drugače ne grem v Pariz.

(Dalje prihodnjič.)

Trajno in koristno darilo a Božič in Novo leto je šivalni stroj

znamke Gritzner in Adler v raznih opre mah. — Do Božiča znatno znižane cene Edino le pri

Josip Petelincu, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika b vodi. — Tudi na obroke. Oglejte si razstavo brez obveznosti nakupa.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Išče se

stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudbe na upravo lista pod Stanovanje.

Pozor!

Vsakovrstne ure in zlatnino dobite ceno popravljenjo z jamstvom ter v najkrajšem času. — D. Marinko, urar, Ljubljana, Florijanska ul. 81.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Zahvala.

Vsem, ki ste mojega blagega moža, gospoda

dr. Janka Babnika

predsednika viš. dež. sodišča

v življenju ljubili in čislali, ki ste mu v težki bolezni lajšali gorje in ki ste mu po smrti še zadnjo čast izkazali, izrekam s tem stotero, najiskrenejšo zahvalo. Requiem za blagim ranj-kim bo v sredo 28. decembra ob 10. uri v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 24. decembra 1927.

MARIJA BABNIK.

Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«

TISKARNA »MERKUR«

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23

TELEFON ŠTEV. 2552.

TELEFON ŠTEV. 2552.

Se ... OSKARSKO STOKO spadajoča del